

SANTUOKOS SAKRAMENTO APEIGOS

Santuoka Bažnyčioje – tai graži tradicija ir gilus dvasinis įvykis. Tai sandora, kuria vyras ir moteris Dievo ir bendruomenės akivaizdoje dovanoja save vienas kitam visam gyvenimui. Šis laisva valia ištartas „ Taip“ sukuria šventą ryšį, kurio nebegali panaikinti jokia žmogiška jėga. Šiandien mes visi esame stebėtojai, liudininkai bei užtarėjai, savo maldomis lydintys naująją šeimą į bendrą gyvenimo kelionę.

Šios apeigos parengtos pagal Romos Katalikų Bažnyčios liturgiją. Nors sakramento esmė visur ta pati, apeigų eiga (pvz., procesija, stovėjimo vieta ar pasirinkti tekstai) gali šiek tiek skirtis priklausomai nuo konkrečios bažnyčios papročių ar kunigo nurodymų.

I DALIS. PASITIKIMAS IR IŽANGA

Ceremonija prasideda iškilmingu pasitikimu. Kunigas pasitinka jaunuosius prie bažnyčios durų arba altoriaus, taip simbolizuodamas, kad Kristus ir Bažnyčia priima juos į savo globą. Žengimas prie altoriaus reiškia perėjimą iš vieno gyvenimo etapo į kitą – nuo šiol jie eis per gyvenimą kartu, lydimi Dievo palaimos.

[Visi svečiai stovi. Kunigas pasitinka jaunuosius prie bažnyčios durų arba prie altoriaus.]

Kunigas: Garbė Jėzui Kristui!

Visi: Per amžius. Amen.

Kunigas: Bažnyčia džiaugiasi, kad atvykote Dievo ir šios bendruomenės akivaizdoje vienas kitam prisiekti meilės bei ištikimybės ir paprašyti savo kuriamos šeimos gyvenimui Aukščiausiojo palaimos.

[Vyksta iškilminga eisena prie altoriaus. Jaunieji atsistoja jiems skirtoje vietoje.]

Kunigas: [Jaunikio vardas] ir [Nuotakos vardas], visa Bažnyčia džiaugiasi kartu su Jumis ir čia iškilmingai pasitinka Jus, Jūsų tėvus bei Jūsų artimuosius. Šiandien Jūs visokio gyvenimo Davėjo Dievo Tėvo akivaizdoje sudarysite sąjungą visam gyvenimui. Teišklauso Jus Viešpats Jūsų džiaugsmo dieną! Tegu remia Jus iš aukštybių! Tepadedą išsipildyti Jūsų troškimams! Teišklauso Jūsų maldas!

PRADŽIOS MALDA

[Kunigas pasirenka vieną iš jų, atsižvelgdamas į liturginį laiką ir pastoracinę situaciją.]

[1 Variantas]

Kunigas: Melskimės. – Dieve, šventąjį santuokos ryšį tu pakėlei į sakramento garbę, kad jis vaizduotų Kristaus ir Bažnyčios tyrą ir vaisingą meilę; suteik šiems savo tikintiesiems malonę, su tikėjimo dvasia į krikščioniškosios šeimos kelią įžengus, išsvermingai jo laikytis. Prašome per mūsų Viešpatį Jėzų Kristų, tavo Sūnų, kuris, būdamas Dievas, su tavimi ir Šventąja Dvasia gyvena ir viešpatauja per amžius.

Visi: Amen.

[2 Variantas]

Kunigas: Melskimės. – Viešpatie Dieve, tu sukūrei vyrą ir moterį ir norėjai, kad jie susijungtų į šeimą; suvienyk ir šiuos sužadėtinius stipria, vaisinga ir išskirtine meile, kad jų gyvenime atsispindėtų tavasis gerumas. Prašome per mūsų Viešpatį Jėzų Kristų, tavo Sūnų, kuris, būdamas Dievas, su tavimi ir Šventąja Dvasia gyvena ir viešpatauja per amžius.

Visi: Amen.

[3 Variantas]

Kunigas: Melskimės. – Išklausk, Viešpatie, mūsų maldas ir atsiųsk malonių šiems sužadėtiniams [Vardas] ir [Vardas], kad, prie tavo altoriaus susituokę, ištikimai vienas kitą mylėtų. Prašome per mūsų Viešpatį Jėzų Kristų, tavo Sūnų, kuris, būdamas Dievas, su tavimi ir Šventąja Dvasia gyvena ir viešpatauja per amžius.

Visi: Amen.

II DALIS. ŽODŽIO LITURGIJA (SKAITINIAI)

Dabar Dievas prabyla į mus. Skaitiniai iš Šventojo Rašto yra parinkti ne atsitiktinai – tai žinia būtent šiai porai apie meilę, ištikimybę ir šeimos pašaukimą. Klausydamiesi Dievo žodžio, mes nurimstame ir pasiruošiamo svarbiausiai akimirkai – priesaikai. Santuokos liturgijoje leidžiama rinktis iš platesnio Šventojo Rašto skaitinių sąrašo, tačiau čia pateikiami dažniausiai pasirenkami variantai.

[Visi atsisėda.]

1. PIRMASIS SKAITINYS

[Pasirinkite vieną skaitinį, kitus ištrinkite. Skaito artimasis.]

[A Variantas – Iš Pradžios knygos (Pr 1, 26–28. 31a)]

Dievas tarė: „Padarykime žmogų pagal mūsų paveikslą ir panašumą; tevaldo jie ir jūros žuvis, ir padangių sparnuočius, ir galvijus, ir visus laukinius žemės gyvulius, ir visus žemėje šliaužiojančius roplius!“ Dievas sukūrė žmogų pagal savo paveikslą, pagal savo paveikslą sukūrė jį; vyrą ir moterį; sukūrė juos. Dievas juos palaimino, tardamas: „Būkite vaisingi ir dauginkitės, pripildykite žemę ir valdykite ją! Viešpataukite ir jūros žuvims, ir padangių paukščiams, ir visiems žemėje judantiems gyvūnams“. Dievas apžvelgė visa, ką buvo padaręs, ir iš tikrųjų matė, kad buvo labai gera.

Tai Dievo žodis.

[B Variantas – „Himnas meilei“ (Populiariausias)]

Skaitinys iš pirmojo laiško Korintiečiams.

Broliai, siekite aukštesniųjų malonės dovanų. Aš trokštu jums nurodyti dar prakilnesnį kelią. Jei kalbėčiau žmonių ir angelų kalbomis, bet neturėčiau meilės, aš tebūčiau žvangantis varis ir skambantys cimbolai. Ir jei turėčiau pranašystės dovaną ir pažinčiau visas paslaptis ir visą mokslą; jei turėčiau visą tikėjimą, kad galėčiau net kalnus kilnoti, tačiau neturėčiau meilės, aš būčiau niekas. Ir jei išdalyčiau vargšams visa, ką turiu, jeigu atiduočiau savo kūną sudeginti, bet neturėčiau meilės, – nieko nelaimėčiau.

Meilė kantri, meilė maloninga, ji nepavydi; meilė nesididžiuoja ir neišpuiksta. Ji nesielgia netinkamai, neieško savo naudos, nepasiduoda piktumui, pamiršta, kas buvo bloga, nesidžiaugia neteisybe, su džiaugsmu pritaria tiesai. Ji visa pakelia, visa tiki, viskuo viliasi ir visa ištveria. Meilė niekada nesibaigia.

Tai Dievo žodis.

2. ATLIEPIAMOJI PSALMĖ

[Giedama arba skaitoma. Pasirinkite vieną.]

[A Variantas]

Priegiesmis: Viešpaties malonių pilna yra žemė.

Laiminga tauta, kuri savo Dievu Viešpatį laiko, / toji tauta, kuri išrinkta būti jo nuosavybe. / Viešpaties akys žvelgia į tuos, kur jo bijo, / kurie tikisi jojo malonės. — *Priegiesmis.*

[B Variantas]

Priegiesmis: Laimingas žmogus, kuris Viešpaties bijo!

Laimingas esi, kad Dievo bijaisi, / kad laikais jo parodyto kelio! / Savo darbo vaisiais maitinsies, / būsi laimingas ir pertekęs visko. — *Priegiesmis.*

Tavoji žmona – kaip vynu medis derlingas – / apie namų židinių suksis, / vaikai – kaip jaunos alyvų šakelės – / susės aplink stalą. — *Priegiesmis.*

3. EVANGELIJA

[Visi atsistoja. Skaito kunigas.]

Kunigas: Viešpats su Jumis!

Visi: Ir su Tavimi.

Kunigas: Pasiklausykite šventosios Evangelijos pagal Matą (arba Joną).

Visi: Garbė Tau, Viešpatie.

[Kunigas perskaito Evangeliją. Pabaigoje taria:]

Kunigas: Girdėjote Viešpaties žodį.

Visi: Šlovė tau, Kristau!

4. Homilija (Pamokslas)

[Visi atsisėda.]

III DALIS. SANTUOKOS APEIGOS

Tai pati sakramento šerdis. Prieš duodami priesaiką, sužadėtiniai viešai patvirtina tris esminius dalykus: kad tuokiasi laisva valia (niekieno neverčiami), kad pasižada mylėti vienas kitą iki gyvenimo pabaigos ir kad (jei Dievas duos) yra pasiryžę priimti vaikus. Tai viešas egzaminas ir pirmoji vieša proga jaunavedžiams išsakyti savo apsisprendimą prieš bendruomenę.

[Visi atsistoja. Jaunieji ir liudininkai prieina arčiau altoriaus.]

Kunigas: Brangūs jaunavedžiai, jūs atėjote čia, kad Bažnyčios įgalioto kunigo ir čia esančių liudininkų akivaizdoje jūsų meilė būtų šventosios liturgijos apeigomis atžymėta ir Viešpaties palaiminta... Todėl Bažnyčios vardu jus klausiu:

A. KLAUSIMAI PRIEŠ PRIESAIKĄ

[Kunigas klausia, jaunieji atsako garsiai ir tvirtai]

Kunigas: [Jaunikio vardas], ar esi rimtai apgalvojęs, niekieno neverčiamas ir tikrai pasiryžęs vesti [Nuotakos vardas]?

Jaunasis: Taip.

Kunigas: [Nuotakos vardas], ar esi rimtai apgalvojusi, niekieno neverčiama ir tikrai pasiryžusi tekėti už [Jaunikio vardas]?

Jaunoji: Taip.

Kunigas: Ar pasižadate santuokos kelyje visą gyvenimą vienas kitą mylėti ir gerbti?

Jaunieji (abu): Taip.

Kunigas: Ar sutinkate pagal Dievo valią susilaukti vaikų ir juos auklėti, kaip liepia Dievas ir Bažnyčia? (*Šis klausimas praleidžiamas, jei pora vyresnio amžiaus*)

Jaunieji (abu): Taip.

Kunigas: Tesuteikia jums Dievas savo malonės, kad tai, ką pažadate, būtų jūsų šeimos gyvenimo pagrindas.

Tai švenčiausia apeigų akimirka – *Consensus matrimonialis*. Vyras ir moteris, paduodami vienas kitam dešinę ranką, Dievo akivaizdoje tampa sutuoktiniais. Šie žodžiai nėra tik gražios eilės; tai neatšaukiamas dvasinis įsipareigojimas. Bažnyčia moko, kad patys sutuoktiniai, tardami šiuos žodžius, suteikia vienas kitam Santuokos sakramentą, o kunigas tik patvirtina šį veiksmažodį Bažnyčios vardu.

B. SANTUOKOS PRIESAIKA

[Jaunieji pasisuka vienas į kitą, paduoda dešinę ranką ir žiūri vienas kitam į akis. Sakyti mintinai yra didesnė garbė Dievui ir įrodo didesnę pasiryžimą.]

Kunigas: Kadangi tikrai ryžtatės sudaryti šventą vyro ir moters sąjungą, paduokite vienas kitam dešinę ranką ir Dievo bei jo Bažnyčios akivaizdoje vienas kitam prisiekite.

[Šie žodžiai yra pats sakramento suteikimas: vyras ir moteris vienas kitam suteikia Santuokos sakramentą, o kunigas tik patvirtina jų sąjungą Bažnyčios vardu.]

JAUNASIS SAKO:

„Aš, [Savo Vardas], imu tave, [Jos Vardas], savo žmona ir prisiekiu visada būti tau ištikimas: kai laimė lydės ar vargas suspaus, kai sveikata tvers ar ligos suims, – visą gyvenimą tave mylėsiu ir gerbsiu. Tepadedu man Dievas!“

JAUNOJI SAKO:

„Aš, [Savo Vardas], imu tave, [Jo Vardas], savo vyru ir prisiekiu visada būti tau ištikima: kai laimė lydės ar vargas suspaus, kai sveikata tvers ar ligos suims, – visą gyvenimą tave mylėsiu ir gerbsiu. Tepadedu man Dievas!“

C. SANTUOKOS PATVIRTINIMAS

Kunigas: Ką Dievas sujungė, žmogus teneperskiria. Todėl jūsų santuoką aš, Katalikų Bažnyčios įgaliotas, tvirtinu ir laiminu vardan Dievo: Tėvo ir Sūnaus, ir Šventosios Dvasios.

Visi: Amen.

D. ŽIEDŲ LAIMINIMAS IR ĮTEIKIMAS

Žiedas neturi nei pradžios, nei pabaigos – tai amžinos, nutrūkstamos meilės ir ištikimybės simbolis. Kunigas pašventina žiedus, kad jie taptų regimu Dievo palaimos ženklu. Kaskart pažvelgę į juos, sutuoktiniai prisimins šią akimirką ir duotą pažadą. Žiedų laiminimas nėra būtinas sakramento galiojimui, tačiau tai sena Bažnyčios tradicija, išreiškianti sutuoktinių ištikimybės pažadą.

[PASIRINKITE TIK VIENĄ IŠ ŠIŲ TRIJŲ VARIANTŲ]

[1 Variantas] Kunigas: Tepalaimina Viešpats šiuos žiedus, kuriuos vienas kitam įteiksite kaip savo meilės ir ištikimybės ženklą.

[2 Variantas] Kunigas: Palaimink, Viešpatie, šiuos žiedus, kuriuos laiminame tavo vardu. Tuos, kurie juos nešios, išlaikyk ištikimus vienas kitam bendro gyvenimo kelyje.

[3 Variantas] Kunigas: Viešpatie, palaimink ir pašventink [Vardas] ir [Vardas] meilę vienas kitam. Šie žiedai tebūna jiems ištikimybės ženklas ir teprimena abipusės meilės būtinumą.

Visi: Amen.

[Kunigas paduoda žiedus jauniems.]

JAUNASIS (*maudamas žiedą jaunajai*):

[Jos Vardas], imk šį žiedą – mano meilės ir ištikimybės tau ženklą. Vardan Dievo Tėvo, ir Sūnaus, ir Šventosios Dvasios.

JAUNOJI (*maudama žiedą jaunajam*):

[Jo Vardas], imk šį žiedą – mano meilės ir ištikimybės tau ženklą. Vardan Dievo Tėvo, ir Sūnaus, ir Šventosios Dvasios.

E. VISUOTINĖ MALDA

[Visuotinė malda visada apima keturias kryptis: prašymą už sutuoktinius, už Bažnyčią, už pasaulį ir už mirusiųsias. Šią dalį skaito artimieji arba kunigas. Pasirinkite šį pilną variantą:]

Kunigas: Prisimindami ypatingą Dievo malonės ir meilės dovaną, kuria jis teikėsi apvainikuoti ir pašventinti šių sutuoktinių meilę, paveskime juos abu Dievui. Į maldų kreipinius atsakysime: „Prašom tave, Viešpatie“.

1. **Skaitovas:** Gerasis Dieve Tėve, šiandien apdovanojęs [Vardas] ir [Vardas] Santuokos sakramento malonėmis, ir toliau jiems teik įvairią dvasinę palaimą ir kūno gerovę.
Visi: Prašom tave, Viešpatie.
2. **Skaitovas:** Kaip Galilėjos Kanos vestuvėse jaunavedžiai patyrė gelbstintį Kristaus gerumą, taip laimink ir šiuos sutuoktinius ateities bandymuose.
Visi: Prašom tave, Viešpatie.
3. **Skaitovas:** Padėk šiems sutuoktiniams šventai ir vaisingai vienas kitą mylėti, santaikoje gyventi ir vienas kitam pagelbėti, kad savo krikščionišku gyvenimu galėtų pasauliui liudyti Kristų.
Visi: Prašom tave, Viešpatie.
4. **Skaitovas:** Dieve, laimink [Vardas] ir [Vardas] tėvus, gimines, draugus ir visus čia susirinkusius.
Visi: Prašom tave, Viešpatie.
5. **Skaitovas:** Suteik amžinąją ramybę mūsų artimiesiems, žemės gyvenimą jau baigusiems.
Visi: Prašom tave, Viešpatie.

Kunigas: Maloningai išliek, Viešpatie, ant šių sutuoktinių savo meilės Dvasią, kad jie gyventų viena širdimi ir viena siela, kad išbandymų sunkumai jų neiškirtų ir tavo palaiminta jų tarpusavio meilės vienybė visada žydėtų. Prašome per Kristų, mūsų Viešpatį.

Visi: Amen.

IV DALIS. AUKOS LITURGIJA IR PALAIMINIMAS

Tai apeigų dalis, kurioje visa bendruomenė susivienija bendrai maldai. Jei santuoka laiminama Šv. Mišių metu, švenčiama Eucharistija – padėkos auka. Jei be Mišių – iškart kreipiamės į Dievą Tėvą „Tėve mūsų“ malda. Tai dvasinio sustiprinimo laikas, kuomet meldžiamės už naująją šeimą, prašydami jai Dievo malonės ir kasdienės duonos.

(Vyksta tik jei tuokiamasi su Šv. Mišiomis. Jei be Mišių – kunigas pradeda nuo „Tėve mūsų“)

1. EUCHARISTIJOS MALDA (Dėkojimo giesmė)

[Jei vyksta Šv. Mišios, kunigas pradeda dėkojimo maldą, o visi atsako]

Kunigas: Viešpats su jumis.

Visi: Ir su tavimi.

Kunigas: Aukštyn širdis!

Visi: Keliame į Viešpatį.

Kunigas: Dėkojame Viešpačiui Dievui!

Visi: Verta ir teisinga.

[Kunigas gieda arba skaito prefaciją (padėkos maldą), po kurios visi gieda arba sako:]

Visi:

Šventas, šventas, šventas Viešpats galybių Dievas!

Pilnas yra dangus ir žemė jo garbės.

Osana aukštybėse!

Garbė tam, kuris ateina Viešpaties vardu!

Osana aukštybėse!

[Visi klūpo arba stovi, kol kunigas kalba Eucharistinę maldą.]

2. „TÈVE MŪSŲ“

[Kunigas pakviečia visus bendrai maldai]

Visi:

Tėve mūsų, kuris esi danguje!

Teesie šventas Tavo vardas,

teateinie Tavo karalystė,

teesie Tavo valia kaip danguje, taip ir žemėje.

Kasdienės mūsų duonos duok mums šiandien

ir atleisk mums mūsų kaltes,

kaip ir mes atleidžiame savo kaltininkams.

Ir neleisk mūsų gundyti,

bet gelbėk mus nuo pikto.

Amen.

IŠKILMINGAS NUOTAKOS IR JAUNIKIO PALAIMINIMAS

Tai viena seniausių ir gražiausių Bažnyčios maldų. Visa bendruomenė nutyla, o kunigas ištiesia rankas virš jaunavedžių, melddamas jiems Šventosios Dvasios dovanų. Tai ypatingas užtarimas, kad Dievas suteiktų jėgų ištesėti tai, kas šiandien buvo pažadėta, ir saugotų naująją šeimą visuose gyvenimo išbandymuose.

Kunigas: Dangiškasis Tėve, viso pasaulio Kūrėjau, tu sutvėrei vyrą ir moterį į savo paveikslą ir pažadėjai palaimą jų sąjungai.

Meldžiam tave už šiuos jaunuosius, kurie šiandien sudaro sakramentinę Santuoką.

Teapgaubia, Viešpatie, šiuos tikinčiuosius [Vardas] ir [Vardas] begalinė tavo palaima ir Šventoji Dvasia tepalaiko jų širdžių meilę, kad jų šeima būtų laiminga.

Kai bus jiems linksma, tegul tau dėkoja, kai liūdna – tau tegul guodžiasi. Su džiaugsmu tepatiria tavo artumą, kuris darbe stiprina ir varge gaivina.

Tegul jie viena širdimi tau tarnauja, pasaulio akyse tave liudija, o žemės kelionę laimingai pabaigę, su šiais savo draugais ir artimaisiais nueina į dangaus viešpatiją.

Prašome per Kristų, mūsų Viešpatį.

Visi: Amen.

Komunija (*Jei teikiama*).

V DALIS. PABAIGA

Gavę Dievo palaiminimą, sutuoktiniai siunčiami į pasaulį kaip nauja šeima, kad savo gyvenimu liudytų meilę ir tikėjimą.

Kunigas: Viešpats su jumis.

Visi: Ir su tavimi.

IŠKILMINGAS PABAIGOS PALAIMINIMAS

[NAUDOKITE TIK VIENĄ IŠ ŠIŲ DVIEJŲ VARIANTŲ]

[1 Variantas – Iškilmingas]

Kunigas: Amžinasis Dievas Tėvas tegloboja jūsų vienybę ir meilę, o Kristaus ramybė tegyvena jūmyse ir jūsų namuose.

Visi: Amen.

Kunigas: Telydi jus vaikų palaima, draugų bičiulystė ir taika su visais žmonėmis.

Visi: Amen.

Kunigas: Būkite Dievo gerumo atstovai pasaulyje, skubantys gelbėti sielvarto ir vargų ištiktus žmones, kad būtumėte meiliai priimti į amžinąją Dievo buveinę.

Visi: Amen.

Kunigas: Ir visus jus, čia esančius, tepalaimina visagalis Dievas – Tėvas ir Sūnus, ir Šventoji Dvasia.

Visi: Amen.

[2 Variantas – Trumpesnis]

Kunigas: Visagalis Dievas Tėvas tesuteikia jums savo džiaugsmą ir šeimos palaimą.

Visi: Amen.

Kunigas: Galingasis Dievas Sūnus tebūna su jumis laimės ir vargo dieną.

Visi: Amen.

Kunigas: Dievas Šventoji Dvasia visada telieja į jūsų širdis savo meilę.

Visi: Amen.

Kunigas: Ir visus jus, čia esančius, tepalaimina visagalis Dievas: Tėvas ir Sūnus, ir Šventoji Dvasia.

Visi: Amen.

Kunigas: Eikite ramybėje.

Visi: Dėkojame Dievui.

[Pabaiga. Pasirašymas dokumentuose.]

Pasibaigus liturginėms apeigoms ir nuskambėjus paskutiniam „Dėkojame Dievui“, įvyksta oficialus santuokos įforminimas Bažnyčioje ir valstybėje – jaunavedžiai bei liudininkai pasirašo Santuokų knygoje (tai dažniausiai vyksta prie altoriaus esančio stalelio arba zakristijoje). Tuo metu bažnyčioje paprastai skamba muzika.

Po parašų ceremonijos jaunavedžiai tampa oficialia šeima tiek Bažnyčios, tiek valstybės akyse. Išėjus iš bažnyčios (arba bažnyčios prieangyje), visi kviečiami pasveikinti naująją šeimą ir kartu pasidžiaugti šia švente!

Maldos.lt